

PRIJEDLOG ZAKONA O IZBORIMA ŽUPANA, GRADONACELNIKA GRADA ZAGREBA, GRADONACELNIKA I OPCINSKIH NACELNIKA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovog Zakona nalazi se u odredbi clanka 1. stavak 3. Ustava Republike Hrvatske.

Ujedno, ustavnom osnovom za donošenje ovog Zakona smatramo i odredbe glave VI. Ustava Republike Hrvatske pod nazivom “Mjesna, lokalna i podrucna (regionalna) samouprava”, koja obuhvaca odredbe clanka 132. do odredbe clanka 137. Ustava Republike Hrvatske.

Navedene ustavne odredbe osnovni su pravni okvir za donošenje propisa kojima se ureduju pitanja vezana uz sustav lokalne i podrucne (regionalne) samouprave.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE CE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTECI

Ustav Republike Hrvatske propisuje da narod Republike Hrvatske vlast ostvaruje izborom svojih predstavnika i neposrednim odlucivanjem.

Na temelju Ustava Republike Hrvatske usvojenog 1990. godine, uz ostale temeljne i sustavne propise vezane uz sustav lokalne samouprave, usvojen je 1992. godine i Zakon o izboru clanova predstavnickih tijela jedinica lokalne samouprave i uprave.

Zakon o izboru clanova predstavnickih tijela jedinica lokalne samouprave i uprave uredio je izbor lokalnih predstavnika u predstavnickim tijelima lokalnih jedinica, te definirao pitanja vezana uz postupak kandidiranja i provedbe izbora clanova predstavnickih tijela, ustrojstvo tijela za provedbu izbora koja izbore neposredno provode, odnosno koja nadziru zakonitost njihove provedbe, kao i pitanja koja se odnose na pravne instrumente zaštite izbornog prava.

Premda je Zakon o izboru clanova predstavnickih tijela nekoliko puta mijenjan i noveliran (sadašnji naziv zakona glasi Zakon o izboru clanova predstavnickih tijela jedinica lokalne i podrucne (regionalne) samouprave), nadograđivanje i usavršavanje koncepcije izbornog zakonodavstva na lokalnoj razini nije se odnosilo na nacin izbora nositelja izvršne vlasti, odnosno izbora župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskih nacelnika.

Naime, na svim dosadašnjim redovnim lokalnim izborima, odnosno na prvim redovnim lokalnim izborima 1993. godine, drugim 1997. godine, trecim 2001. godine i ovim posljednjima 2005. godine, kao i na izvanrednim izborima tijekom svih dosadašnjih mandata, konstituiranjem predstavnickih tijela, posredno su birani nositelji izvršne vlasti.

Zakon cije se donošenje predlaže uvodi po prvi puta u Republici Hrvatskoj neposredan izbor župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskih nacelnika, za razliku od sadašnjeg sustava posrednog izbora istih.

Predloženo rješenje svakako predstavlja preciziranje izražene volje biraca na izborima u smislu da se na taj način u najvećoj mogućoj mjeri pravo glasa biraca i njihov odabir u vidu izbornog rezultata vezuje uz osobu koja je legitimitet ostvarila prvenstveno zahvaljujući datom povjerenju domicilnog stanovništva lokalne zajednice, za koju je u tom smislu pretpostaviti da vrlo dobra zna potrebe i interese lokalne zajednice u cilju razvoja i održivosti iste.

Ujedno, takav bi izborni model doprinio višoj razini političke stabilnosti predstavničkog tijela, a time i učinkovitosti izvršnog tijela, gledajući s aspekta okolnosti ponavljanja izbora u velikom broju lokalnih jedinica, u nekima čak i više puta.

Osnovna pitanja koja se predlažu urediti ovim Zakonom:

- uvođenje neposrednog izbora župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskih nacelnika
- uređenje pitanja vezanih uz trajanje mandata župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskih nacelnika
- definiranje instituta inkompatibiliteta, odnosno nemogućnosti istovremenog obnašanja određenih dužnosti s istovremenom dužnosti župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskog nacelnika
- preciziranje postupka kandidiranja za župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskih nacelnika
- razrada postupka izbora
- definiranje odredbi koje propisuju sastav, nadležnost i ovlasti tijela koja neposredno provode izbore, odnosno koja nadziru zakonitost njihove provedbe.

Posljedice koje će proisteci donošenjem ovog Zakona:

- preciziranje izražene volje biraca na izborima u smislu da legitimitet župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskog nacelnika ostvaren na neposrednim izborima u najvećoj mogućoj mjeri predstavlja volju biraca
- veći stupanj sigurnosti i kontinuiteta u radu izvršnog tijela
- veća ekonomičnost izvršnog tijela

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU ZAKONA

Ocjenjuje se da provedba ovoga Zakona neće iziskivati osiguranje zasebnih i dodatnih financijskih sredstava u Državnom proračunu Republike Hrvatske.

Za provedbu ovoga Zakona bit će potrebno osigurati dodatna sredstva u proračunima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, i to za: tiskanje izbornog materijala, troškove birackih odbora i izbornih povjerenstava u slučaju da se provodi drugi krug izbora, te naknadu troškova izborne promidžbe kandidatima koji prijedaju izborni prag.

Procjenjuje se da će troškovi koštati oko 50 milijuna kuna, a ovisit će o tome u koliko će se lokalnih jedinica provoditi drugi krug izbora te koliko će kandidata ostvariti pravo na naknadu troškova izborne promidžbe.

IV. PRIJEDLOG ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

Uz prijedlog za donošenje ovog Zakona dostavlja se tekst prijedloga Zakona o izborima župana, gradonačelnika Grada Zagreba, gradonačelnika i općinskih načelnika.

Ujedno se napominje da sukladno odredbi članka 82. stavak 2. Ustava Republike Hrvatske organske zakone, dakle zakone kojima se razrađuju Ustavom utvrđena ljudska prava i temeljne slobode, izborni sustav, ustrojstvo, djelokrug i način rada državnih tijela, te ustrojstvo i djelokrug lokalne i područne (regionalne) samouprave Hrvatski sabor donosi većinom glasova svih zastupnika.

Slijedom iznijetoga, i zakon čije se donošenje predlaže potrebno je donijeti većinom glasova svih zastupnika Hrvatskoga sabora.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZBORIMA ŽUPANA, GRADONACELNIKA GRADA ZAGREBA GRADONACELNIKA I OPCINSKIH NACELNIKA,

I. OPCE ODREDBE

Clanak 1.

Ovim Zakonom ureduju se nacin, uvjeti i postupak izbora, župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskih nacelnika kao nositelja izvršne vlasti u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Clanak 2.

Župani, gradonacelnik Grada Zagreba, gradonacelnici i općinski nacelnici biraju se na neposrednim izborima, tajnim glasanjem na mandat od četiri godine.

Župani, gradonacelnik Grada Zagreba, gradonacelnici i općinski nacelnici imaju zamjenike koji se biraju istovremeno na isti nacin i po istom postupku.

Clanak 3.

Župani, gradonacelnik Grada Zagreba, gradonacelnici i općinski nacelnici biraju hrvatski državljani s navršenih 18 godina koji imaju prebivalište na području jedinice u kojoj se izbori provode.

Za župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskog nacelnika može se kandidirati i biti izabran hrvatski državljani s navršenih 18 godina života koji ima prebivalište na području jedinice u kojoj se izbori provode.

Clanak 4.

Mandat župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskih nacelnika izabranih na redovnim izborima traje do izbora novih župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskih nacelnika.

Mandat župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskih nacelnika može prestati i prije isteka vremena na koje su izabrani, sukladno odredbama ovog Zakona, odnosno pod uvjetima propisanim posebnim zakonom koji uređuje lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu.

Mandat župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskih nacelnika izabranih na prijevremenim izborima traje do isteka tekuceg mandata župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskih nacelnika izabranih na redovnim izborima.

Clanak 5.

Redovni se izbori održavaju treće nedjelje u svibnju mjesecu svake četvrte godine, na isti dan s izborima za članove predstavničkih tijela jedinica.

Izbore raspisuje Vlada Republike Hrvatske posebnom odlukom kojom utvrđuje točan datum održavanja izbora.

Ukoliko je mandat župana, gradonačelnika Grada Zagreba, gradonačelnika i općinskog načelnika prestao prije isteka redovitog mandata, prijevremeni se izbori imaju održati u roku od 60 dana od dana prestanka mandata.

Clanak 6.

Od dana raspisivanja izbora pa do dana izbora ne može proteći manje od 30 niti više od 60 dana.

Kada je mandat župana, gradonačelnika Grada Zagreba, gradonačelnika i općinskog načelnika prestao u kalendarskoj godini u kojoj se održavaju redovni izbori, a prije njihovog održavanja, u toj se jedinici neće raspisati i održati prijevremeni izbori.

Clanak 7.

Župan, gradonačelnik Grada Zagreba, gradonačelnik i općinski načelnik istovremeno ne može biti član predstavničkog tijela iste ili druge jedinice.

Župan, gradonačelnik Grada Zagreba, gradonačelnik i općinski načelnik istovremeno ne može biti :

- predsjednik Republike Hrvatske,
- predsjednik i potpredsjednik Hrvatskoga sabora,
- predsjednik, potpredsjednik i član Vlade Republike Hrvatske,
- predsjednik, zamjenik predsjednika i sudac Ustavno g suda Republike Hrvatske,
- guverner, zamjenik guvernera i viceguverner Hrvatske narodne banke,
- glavni državni revizor i njegovi zamjenik,
- puki pravobranitelj i njegov zamjenik,
- sudac,
- državni odvjetnik ili zamjenik državnog odvjetnika,
- tajnik Hrvatskoga sabora,
- tajnik Vlade Republike Hrvatske,
- glavni tajnik Ustavnog suda Republike Hrvatske,
- tajnik Vrhovnog suda Republike Hrvatske,
- zamjenik tajnika Hrvatskoga sabora,
- zamjenik tajnika Vlade Republike Hrvatske,
- državni tajnik,
- pravobranitelj za djecu i njegov zamjenik,
- pravobranitelj za ravnopravnost spolova i njegov zamjenik,
- pomoćnik ministra,
- tajnik ministarstva,

- zamjenik državnog tajnika u središnjim državnim uredima,
- ravnatelj, zamjenik i pomoćnik ravnatelja državnih upravnih organizacija,
- predsjednik i zamjenik predsjednika Hrvatskog fonda za privatizaciju,
- ravnatelj i pomoćnik ravnatelja Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje,
- direktor, zamjenik i pomoćnik direktora Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje,
- rektor i prorektor sveučilišta,
- glavni državni riznicar,
- predstojnik ureda, ravnatelj agencije i direkcije Vlade Republike Hrvatske,
- ravnatelj zavoda koje imenuje Vlada Republike Hrvatske,
- dužnosnik u Uredu predsjednika Republike koje imenuje Predsjednik Republike Hrvatske,
- djelatna vojna osoba, službenik i namještenik u Oružanim snagama Republike Hrvatske,
- pročelnik i djelatnik u upravnim tijelima i službama iste jedinice,
- član uprave trgovačkog društva u pretežitom vlasništvu jedinice,
- ravnatelj ustanove kojoj je jedinica osnivač.

Osoba koja obnaša neku od nespojivih dužnosti može se kandidirati za župana, gradonačelnika Grada Zagreba, gradonačelnika i općinskog načelnika, osim djelatne vojne osobe, te službenika i namještenika u Oružanim snagama Republike Hrvatske, no ukoliko bude izabrana za župana, gradonačelnika Grada Zagreba, gradonačelnika i općinskog načelnika dužna je prije preuzimanja dužnosti podnijeti ostavku na nespojivu dužnost koju obnaša.

Članak 8.

Mandat župana, gradonačelnika Grada Zagreba, gradonačelnika i općinskog načelnika prestaje prije isteka redovitoga četverogodišnjeg trajanja u sljedećim slučajevima:

- danom donošenja odluke o razriješenju, nakon podnijetog zahtjeva za razriješenje ili podnijete ostavke,
- danom pravomoćnosti sudske odluke o oduzimanju poslovne sposobnosti,
- danom pravomoćnosti sudske presude kojom je osuđen na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju dužem od 6 mjeseci,
- danom pravomoćnosti sudske presude kojom je osuđen radi počinjenja kaznenog djela protiv slobode i prava čovjeka i građanina, Republike Hrvatske i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom,
- danom objave prebivališta s područja jedinice,
- danom prestanka hrvatskog državljanstva,
- smrću.

Članak 9.

Jamci se sloboda opredjeljenja birača i tajnost glasovanja.

Nitko ne može biti pozvan na odgovornost zbog glasovanja ili zbog toga što nije glasovao.

Nitko ne može tražiti od birača da objavi svoje glasacko opredjeljenje.

II. KANDIDIRANJE

Clanak 10.

Kandidate za župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskog načelnika i njihove zamjenike predlažu političke stranke registrirane u Republici Hrvatskoj i biraci.

Političke stranke određuju kandidata za župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskog načelnika i njihovog zamjenika na način propisan statutom političke stranke, odnosno posebnom odlukom, donijetom na temelju statuta.

Dvije ili više, u Republici Hrvatskoj registriranih političkih stranaka mogu predložiti zajedničkog kandidata za župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskog načelnika i njegovog zamjenika.

Clanak 11.

Kada političke stranke ili biraci kao ovlašteni predlagatelji predlažu kandidate za župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskog načelnika za pravovaljanost kandidature dužni su prikupiti:

- 100 potpisa za općinskog načelnika,
- 200 potpisa za gradonacelnika grada koji ima manje od 40.000 stanovnika,
- 1000 potpisa za gradonacelnika velikog grada koji ima više od 40.000 stanovnika,
- 2000 potpisa za župana, odnosno gradonacelnika Grada Zagreba.

Clanak 12.

Potpisi biraca prikupljaju se na propisanom obrascu u koji se unosi ime i prezime biraca, adresa prijavljenog prebivališta, broj važeće osobne iskaznice i mjesto njezina izdavanja za svakoga biraca koji potpisom podržava kandidaturu.

Clanak 13.

Prijedlozi kandidata za župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskog načelnika, zajedno s prijedlozima njihovih zamjenika, moraju biti dostavljeni nadležnom izbornom povjerenstvu jedinice, najkasnije u roku od 12 dana od dana raspisivanja izbora.

Clanak 14.

U prijedlogu kandidata za župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskog načelnika navode se imena i prezimena kandidata i njihovih zamjenika, nacionalnost, adrese prijavljenog prebivališta, broj važeće osobne iskaznice i mjesto njezina izdavanja.

Uz prijedlog se dostavljaju i ocitovanja kandidata i zamjenika o tome da prihvataju kandidaturu. Ocitovanja moraju biti ovjerovljena od strane javnog bilježnika ili nadležnoga izbornog povjerenstva.

Članak 15.

Nadležno izborno povjerenstvo sastavit će i u javnim glasilima objaviti sve pravovaljano predložene kandidature za načelnike i župane.

Nadležno izborno povjerenstvo utvrdit će i objaviti zbirnu listu svih pravovremeno i pravilno podnijetih kandidatura u roku od 48 sati od isteka roka propisanog za postupak kandidiranja i podnošenje kandidatura.

Članak 16.

Kandidature (ili prijedlozi kandidata) se unose na zbirnu listu prema abecednom redu prezimena kandidata za župana, gradonačelnika Grada Zagreba, gradonačelnika i općinskog načelnika.

Uz ime i prezime kandidata za župana, gradonačelnika Grada Zagreba, gradonačelnika i općinskog načelnika navodi se ime i prezime njihova zamjenika, te puni naziv političke stranke, odnosno koalicije, koja je predložila kandidata.

Ukoliko su kandidaturu predložili biraci, uz ime i prezime kandidata i zamjenika stavit će se naznaka «nezavisni kandidat».

Članak 17.

Svi preloženi kandidati imaju pravo na iznošenje i obrazlaganje svojih izbornih programa i izbornu promidžbu pod jednakim uvjetima.

Izborna promidžba počinje od dana objave zbirne liste kandidatura, a traje zaključno do 24 sata prije dana održavanja izbora.

Članak 18.

Lokalna sredstva javnog informiranja dužna su svim kandidatima koji sudjeluju na izborima omogućiti iznošenje i obrazlaganje izbornih programa i nesmetano obavljanje izborne promidžbe, pod jednakim uvjetima.

Članak 19.

U toku cijelog dana koji prethodi danu održavanja izbora kao i na sam dan izbora do zatvaranja birališta u 19 sati, zabranjena je svaka izborna promidžba kao i svako objavljivanje prethodnih rezultata ili procjena rezultata izbora.

Clanak 20.

Pravo na naknadu troškova izborne promidžbe ostvarit će kandidati koji na izborima dobiju najmanje deset posto glasova biraca od ukupnog broja biraca upisanih u popis biraca jedinice.

Visinu naknade utvrđuje Vlada Republike Hrvatske najkasnije 20 dana prije dana izbora.

Naknada troškova izborne promidžbe isplaćuje se na teret proračuna jedinice.

Odluka Vlade o visini naknade primjenjuje se i na prijevremene izbore župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskog načelnika.

Clanak 21.

Izborna promidžba financira se iz vlastitih sredstava, te iz darova domaćih fizičkih i pravnih osoba.

Clanak 22.

Za pokrivenje troškova izborne promidžbe ne smiju se primati darovi u novcu, drugim sredstvima te usluge od:

- stranih država, stranih političkih stranaka, stranih fizičkih i pravnih osoba,
- javnih poduzeća, pravnih osoba s javnim ovlastima i poduzeća u većinskom vlasništvu države te drugih pravnih osoba u kojima Republika Hrvatska, odnosno jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju većinsko vlasništvo nad dionicama, odnosno udjelima, te javnih i drugih ustanova u vlasništvu Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- udruga radnika i poslodavaca,
- udruga, zaklada i fundacija koje zastupaju ili predstavljaju državni dužnosnici ili dužnosnici lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravnih osoba s javnim ovlastima, vjerskih zajednica, humanitarnih te drugih neprofitnih udruga i organizacija,
- proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- trgovačkih društava u vlasništvu ili u suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- ustanova kojima je osnivač država ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Clanak 23.

Sredstva za izbornu promidžbu ne mogu se koristiti za financiranje pojedinih projekata u svrhu dobivanja izbornih glasova čije se dovršenje uvjetuje glasanjem za određenog kandidata.

Clanak 24.

Kandidati za izbor župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskog načelnika dužni su najkasnije 7 dana prije dana održavanja izbora dostaviti nadležnom izbornom povjerenstvu prijevremena izvješća o visini i izvorima sredstava prikupljenima za troškove izborne promidžbe.

Kandidati su dužni u roku od 15 dana od dana održavanja izbora dostaviti nadležnom izbornom povjerenstvu podatke o visini i izvoru utrošenih sredstava koja su koristili za izbornu promidžbu.

III. IZBOR ŽUPANA, GRADONACELNIKA GRADA ZAGREBA, GRADONACELNIKA I OPCINSKIH NACELNIKA

Clanak 25.

Župani, gradonačelnik Grada Zagreba, gradonačelnici i općinski načelnici biraju se većinskom izbornom metodom, na način da cijelo područje jedinice čini jednu izbornu jedinicu.

Clanak 26.

Župan, gradonačelnik Grada Zagreba, gradonačelnik i općinski načelnik, bez obzira da li na izborima sudjeluje jedan ili više kandidata, biraju se većinom glasova svih birača koji su glasovali.

Za župana, gradonačelnika Grada Zagreba, gradonačelnika i općinskog načelnika izabran je kandidat koji dobije više od 50% glasova birača koji su izašli na izbore.

Ukoliko niti jedan kandidat ne dobije takvu većinu, za župana, gradonačelnika Grada Zagreba, gradonačelnika i općinskog načelnika, izbori se ponavljaju nakon 14 dana.

Pravo sudjelovanja na ponovljenim izborima imaju dva kandidata koja su u glasovanju u prvom krugu izbora dobili najviše glasova.

U slučaju da jedan ili oba kandidata koji su dobili u prvom krugu najviše glasova odustanu od drugog kruga izbora, pravo sudjelovanja u drugom krugu stječu kandidati slijedeći po broju dobivenih glasova.

Na ponovljenim izborima u drugom krugu izabran je kandidat koji dobije najveći broj glasova birača koji su glasovali.

Ukoliko dva ili više kandidata dobiju isti broj glasova, izbori se ponavljaju u roku 14 dana.

Clanak 27.

Ako neki od kandidata za župana, gradonačelnika Grada Zagreba, gradonačelnika i općinskog načelnika umre u vremenu od dana objave zbirne liste kandidata pa do 48 sati prije dana izbora, ovlašteni predlagatelji mogu umjesto njega predložiti drugog kandidata, bez primjene odredaba ovog Zakona o potrebnom broju potpisa za pravovaljanost kandidature.

Ako jedan od kandidata, koji ima pravo sudjelovati na ponovljenom izboru u drugom krugu umre u vremenu od dana prvog glasanja na kojem ni jedan od kandidata nije dobio većinu propisanu ovim Zakonom pa do dana ponovljenih izbora, ponavlja se cijeli izborni postupak.

Clanak 28.

Ukoliko se izbori ponavljaju kandidati koji sudjeluju u drugom krugu izbora imaju pravo na izbornu promidžbu, sukladno odredbama ovog Zakona.

IV. TIJELA ZA PROVEDBU IZBORA

Clanak 29.

Tijela za provedbu izbora su Državno izorno povjerenstvo, izborna povjerenstva u jedinicama i biracki odbori.

Izbor općinskog načelnika provode općinsko izorno povjerenstvo i biracki odbori.

Izbor gradonačelnika provode gradsko izorno povjerenstvo i biracki odbori.

Izbor župana provode županijsko izorno povjerenstvo, općinsko, odnosno gradsko izorno povjerenstvo i biracki odbori.

Izbor gradonačelnika Grada Zagreba provode gradsko izorno povjerenstvo Grada Zagreba i biracki odbori.

Članovi izbornih povjerenstava i birackih odbora kao i njihovi zamjenici mogu biti samo osobe koje imaju biracko pravo.

Članovi izbornih povjerenstava i birackih odbora, kao i njihovi zamjenici imaju pravo na naknadu za svoj rad.

Clanak 30.

Državno izorno povjerenstvo Republike Hrvatske propisuje obrasce u postupku kandidiranja i provedbi izbora, donosi obvezatne upute za rad izbornih povjerenstava i neposredno nadzire rad županijskih izbornih povjerenstava i gradskoga izbornog povjerenstva Grada Zagreba.

Clanak 31.

Općinska, gradska, županijska izborna povjerenstva, te gradsko izorno povjerenstvo Grada Zagreba imaju stalni i prošireni sastav.

Stalni sastav izbornog povjerenstva jedinice čine predsjednik i dva člana te njihovi zamjenici. Predsjednik izbornog povjerenstva mora biti diplomirani pravnik.

Prošireni sastav izbornog povjerenstva određuje se po prihvatanju kandidatura, te utvrđivanju i objavi lista za izbor načelnika ili župana u jedinici u kojoj se izbori provode, a čine ga po dva predstavnika većinske političke stranke, odnosno koalicije i dva dogovorno predložena predstavnika oporbenih stranaka, odnosno koalicija sukladno stranackom sastavu predstavničkog tijela jedinice. Ako se ne postigne dogovor o dva predstavnika političkih stranaka i njihovim zamjenicima, njihov se izbor obavlja kockom između predloženih kandidata.

Izbor proširenog sastava općinskog i gradskoga izbornog povjerenstva obavlja se pred županijskim izbornim povjerenstvom, a izbor proširenog sastava županijskoga izbornog povjerenstva pred Državnim izbornim povjerenstvom.

Svi članovi izbornog povjerenstva imaju jednaka prava i dužnosti.

Članak 32.

Državno izorno povjerenstvo imenuje stalni sastav županijskih izbornih povjerenstva i gradskoga izbornog povjerenstva Grada Zagreba.

Županijska izborna povjerenstva imenuju stalni sastav općinskih, odnosno gradskih izbornih povjerenstava na svome području.

Članak 33.

Općinska i gradska izborna povjerenstva:

- brinu za zakonitu pripremu i provedbu izbora,
- imenuju članove birackih odbora,
- određuju biracka mjesta,
- nadziru rad birackih odbora,
- obavljaju sve tehničke pripreme za obavljanje izbora na svom području,
- na temelju pravovaljanih kandidatura utvrđuju i objavljuju liste za izbor načelnika, odnosno župana,
- nadziru pravilnost izborne promidžbe, u skladu s ovim Zakonom,
- prikupljaju i zbrajaju rezultate glasanja na birackim mjestima na svom području te kada se radi o izboru župana, ostavljaju ih izbornom povjerenstvu županije,
- objavljuju rezultate izbora za načelnika, odnosno gradonačelnika, te obavljaju i druge poslove određene ovim Zakonom.

Članak 34.

Gradsko izorno povjerenstvo Grada Zagreba:

- brine se za zakonitu pripremu i provođenje izbora za gradonačelnika Grada Zagreba,
- imenuje članove birackih odbora za izbor gradonačelnika Grada Zagreba,
- određuje biracka mjesta,
- nadzire rad birackih odbora,
- obavlja sve tehničke pripreme za obavljanje izbora na svom području,
- na temelju pravovaljanih kandidatura utvrđuje i objavljuje listu za izbor gradonačelnika,
- nadzire pravilnost izborne promidžbe, u skladu s ovim Zakonom,
- prikuplja i zbraja rezultate glasanja na birackim mjestima na svom području,
- objavljuje rezultate izbora za gradonačelnika Grada Zagreba,
- obavlja i druge poslove određene ovim Zakonom.

Clanak 35.

Županijsko izborno povjerenstvo:

- brine se za zakonitu pripremu i provođenje izbora za župana,
- nadzire rad općinskih i gradskih izbornih povjerenstava,
- na temelju pravovaljanih prijedloga utvrđuje i objavljuje listu za izbor župana,
- nadzire pravilnost izborne promidžbe, u skladu s ovim Zakonom,
- objavljuje rezultate izbora za župana,
- obavlja i druge poslove određene ovim Zakonom.

Clanak 36.

Biracki odbori imenuju se za svako biracko mjesto radi neposredne provedbe glasovanja i osiguranja pravilnosti i tajnosti glasovanja.

Biracki odbor čine predsjednik i njegov zamjenik, te dva člana i njihovi zamjenici. Po jednog člana i zamjenika određuje većinska politička stranka ili koalicija, a po jednog člana i zamjenika određuju oporbene političke stranke ili koalicije sukladno stranackom sastavu predstavničkog tijela.

Političke stranke dužne su odrediti članove pojedinih birackih odbora i dostaviti njihova imena nadležnim izbornim povjerenstvima najkasnije 8 dana prije dana održavanja izbora. Ne odrede li ih, odnosno ukoliko prijedlozi ne prispiju nadležnim izbornim povjerenstvima, nadležna izborna povjerenstva samostalno će odrediti članove birackih odbora.

Članovi birackog odbora ne mogu biti kandidati na izborima.

Predsjednik birackog odbora i njegov zamjenik ne smiju biti članovi niti jedne političke stranke, a u pravilu trebaju biti pravne struke. Predsjednik birackog odbora i njegov zamjenik potpisuju izjavu o nestranackoj pripadnosti pod materijalnom i kaznenom odgovornošću pri nadležnom izbornom povjerenstvu.

Biracke odbore za sva biracka mjesta imenuju izborna povjerenstva nadležna prema odredbama ovoga Zakona, najkasnije pet dana prije dana održavanja izbora.

Clanak 37.

Kada se izbori župana, gradonačelnika, gradonačelnika Grada Zagreba i općinskih načelnika održavaju istovremeno s izborima za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, izborne radnje provodit će ista izborna tijela.

V. PROVEDBA IZBORA

Clanak 38.

Glasovanje se obavlja na birackim mjestima na području općine, grada i Grada Zagreba.

Nadležna izborna povjerenstva objavit će koja su biracka mjesta određena, s naznakom koji biraci imaju pravo glasovati na pojedinom mjestu, najkasnije osam dana prije izbora.

Nadležna izborna povjerenstva odredit će biracka mjesta ovisno o broju biraca, odnosno prostornoj udaljenosti, na način da broj biraca na jednom birackom mjestu omogući glasovanje svih biraca u vremenu određenom za glasovanje. Svakom birackom mjestu određuje se redni broj.

Za svako biracko mjesto odredit će se posebna prostorija za glasovanje uređena i opremljena na način koji osigurava tajnost glasovanja.

Na svakom birackom mjestu trebaju biti vidljivo istaknute sve kandidacijske liste s pregledno navedenim imenima svih kandidata za župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskog načelnika za kojeg se glasa.

Članak 39.

Političke stranke i biraci koji su predložili kandidate kao i nevladine udruge te međunarodne organizacije imaju pravo odrediti promatrace koji će pratiti provedbu izbora tijekom citavoga izbornog postupka.

Promatrac ima pravo biti nazocan glasovanju i prebrojavanju glasova, upozoravati na uočene nepravilnosti i tražiti njihovo otklanjanje te u zapisnik izbornog tijela stavljati svoje primjedbe. Promatrac ima pravo dobiti kopiju zapisnika izbornog tijela čiji je rad promatrao.

Državno izborno povjerenstvo obvezatnim uputama detaljnije će utvrditi prava i dužnosti promatraca te način praćenja provedbe izbora.

VI. GLASOVANJE I UTVRĐIVANJE REZULTATA GLASOVANJA

Članak 40.

Glasovanje se obavlja osobno na birackom mjestu, glasackim listićem.

Glasacki se listić tiska u državnoj tiskari pod neposrednim nadzorom Državnoga izbornog povjerenstva i označen je serijskim brojem.

Članak 41.

Glasacki listić na kojem se glasa za kandidata sadrži:

- ime i prezime kandidata,
- naziv političke stranke ili koalicije koja je kandidata predložila, odnosno oznaku iz koje je vidljivo da se radi o nezavisnom kandidatu,
- serijski broj.

Kandidati se na glasackom listicu navode redom kojim su navedeni na zbirnoj listi kandidata za župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskog nacelnika.

Ispred imena i prezimena kandidata stavlja se redni broj.

Clanak 42.

Glasuje se samo za kandidate navedene na glasackom listicu.

Glasacki se listic popunjava tako da se zaokružuje redni broj ispred naziva kandidata za kojega se glasuje.

Clanak 43.

Važeci glasacki listic je onaj iz kojeg se na siguran i nedvojben nacin može utvrditi za kojeg je kandidata birac glasovao.

Nevažeci glasacki listic je:

- nepopunjeni glasacki listic,
- listic popunjen tako da se ne može sa sigurnošću utvrditi za kojeg je kandidata birac glasovao,
- listic na kome je birac glasovao za dva ili više kandidata.

Clanak 44.

Glasovanje traje neprekidno od sedam do devetnaest sati, kada se biracka mjesta zatvaraju. Omogućit će se glasovanje i biracima koji su se zatekli na birackom mjestu u devetnaest sati.

Za vrijeme trajanja glasovanja na birackom mjestu moraju biti prisutni svi članovi birackog odbora ili njihovi zamjenici.

Clanak 45.

Nitko ne smije doći na biracko mjesto naoružan.

Predsjednik birackog odbora dužan je brinuti o održavanju reda i mira za vrijeme glasovanja te je u slučaju potrebe ovlašten naložiti biracu koji ometa red i mir ili onemogućava, odnosno otežava glasovanje drugih, da napusti biracko mjesto.

Predsjednik birackog odbora ovlašten je zatražiti pomoć policije. Službene osobe policije od kojih je zatražena pomoć, iznimno od stavka 1. ovoga članka, mogu nositi oružje.

Clanak 46.

Prije no što birac pristupi glasovanju, predsjednik birackog odbora ili od njega ovlašten član provjerava u popisu biraca je li birac koji je pristupio glasovanju upisan.

Ukoliko se ustanovi da birac nije upisan u popis biraca, neće mu se dozvoliti glasovanje, osim ukoliko birac potvrdom tijela nadležnog za vođenje popisa biraca ne dokaže da ima pravo pristupiti glasovanju u toj jedinici.

Potvrdu iz stavka 2. ovoga članka birac je dužan predati birackom odboru i ona čini sastavni dio izbornog materijala.

Članak 47.

Birac koji zbog kakve tjelesne mane ili zbog toga što je nepismen ne bi mogao samostalno glasovati, može doći na biracko mjesto s drugom osobom koja je pismena i koja će po njegovoj ovlasti i uputi zaokružiti redni broj ispred naziva liste.

Birac koji zbog teže bolesti, tjelesnog oštećenja ili nemoci nije u mogućnosti pristupiti na biracko mjesto obavijestit će o tome biracki odbor. Predsjednik birackog odbora određuje najmanje dva člana birackog odbora ili zamjenika koji će biraca posjetiti u mjestu gdje se nalazi i omogućiti mu glasovanje, vodeći pri tome računa o tajnosti glasovanja.

Predsjednik birackog odbora dužan je glasovanje biraca s tjelesnom manom, nepismenih biraca, kao i glasovanje izvan birackog mjesta po prethodnoj obavijesti biraca, poimeno navesti u zapisniku o radu birackog odbora.

Članak 48.

Po završenom glasovanju biracki odbor će najprije prebrojiti neupotrebljene glasacke listice i staviti ih u poseban omot koji će zatvoriti.

Nakon toga biracki odbor utvrđuje, prema popisu biraca, odnosno izvratku iz popisa biraca i na temelju zapisnika ukupan broj biraca koji su glasovali i pristupa otvaranju glasacke kutije i prebrojavanju glasova.

Ako se prilikom prebrojavanja glasova na birackom mjestu utvrdi da je broj glasova prema birackom popisu veći od broja glasova po glasackim listicama, vrijedi rezultat glasovanja po glasackim listicama.

Ako se prilikom prebrojavanja glasova na birackom mjestu utvrdi da je glasovao manji broj biraca od broja glasova u glasackoj kutiji, biracki odbor se raspušta i imenuje novi, a glasovanje na tom birackom mjestu se ponavlja nakon 15 dana. U slučaju ponavljanja glasovanja, njegov rezultat na tom birackom mjestu utvrđuje se u roku od 24 sata nakon ponovljenog glasovanja.

Članak 49.

Kad biracki odbor utvrdi rezultat glasovanja na birackom mjestu u zapisnik o svom radu zabilježit će:

- broj biraca prema popisu biraca, odnosno izvratku iz popisa biraca,
- koliko je biraca pristupilo glasovanju prema popisu, a koliko uz potvrdu,
- koliko je ukupno biraca glasovalo,
- koliko je glasova dobio svaki kandidat, te
- koliko je glasackih listica proglašeno nevažećim listicama.

U zapisnik o radu birackog odbora unose se i sve druge cinjenice koje su važne za glasovanje.

Svaki član birackog odbora, kao i zamjenik mogu dati svoje primjedbe na zapisnik.

Zapisnik potpisuju svi članovi birackog odbora.

Clanak 50.

Zapisnik o radu i ostali izborni materijal biracki odbor dostavlja izbornom povjerenstvu općine, odnosno grada najkasnije u roku od 12 sati od zatvaranja birališta.

Clanak 51.

Izorno povjerenstvo općine, grada, odnosno Grada Zagreba utvrdit će rezultate glasovanja na birackim mjestima na svom području najkasnije u roku od 24 sata od sata zatvaranja birališta.

Kod izbora župana, izorno povjerenstvo općine, odnosno grada dostavit će izborne rezultate na svom području, zajedno sa zapisnikom o svom radu, nadležnom županijskom izbornom povjerenstvu, na način i u roku koji joj on odredi.

Clanak 52.

O svom radu izorno povjerenstvo općine, grada, odnosno Grada Zagreba vodi zapisnik u koji će ubilježiti:

- broj biraca upisanih u popis biraca, odnosno izvadak iz popisa biraca na svom području,
- broj glasaliha i broj glasackih listica koji su proglašeni nevažećim,
- broj glasova koje je dobio na području jedinice svaki kandidat.

Svaki član izbornog povjerenstva općine, grada, odnosno Grada Zagreba kao i zamjenik mogu staviti primjedbe na zapisnik. Zapisnik potpisuju svi članovi izbornog povjerenstva jedinice.

Clanak 53.

Rezultate izbora za župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskog nacelnika utvrđuje nadležno izorno povjerenstvo jedinice na temelju rezultata glasovanja na svim birackim mjestima u jedinici.

Clanak 54.

Kad izorno povjerenstvo jedinice, odnosno Grada Zagreba, utvrdi rezultate glasovanja za župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskog nacelnika odmah će objaviti:

- broj biraca upisanih u popis biraca jedinice,
- koliko je glasova dobio svaki pojedini kandidat,

- koliko je bilo nevažećih glasackih listica,
- ime i prezime kandidata koji je izabran za župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskog načelnika.

VII. TROŠKOVI ZA PROVOĐENJE IZBORA

Članak 55.

Sredstva za provedbu redovnih i prijevremenih izbora župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskih načelnika osiguravaju se u proračunu jedinice.

Sredstvima za provedbu izbora raspolaže izborno povjerenstvo te jedinice. Izborno povjerenstvo ovlašteno je odrediti način korištenja sredstava, provoditi nadzor nad njihovom raspodjelom i korištenjem te dodijeliti potrebna sredstva birackim odborima.

VIII. ZAŠTITA IZBORNOG PRAVA

Članak 56.

Ustavni sud Republike Hrvatske obavlja opći nadzor ustavnosti i zakonitosti izbora župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskih načelnika i rješava sporove u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Članak 57.

Prigovor zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja, kao i prigovor zbog nepravilnosti u postupku izbora mogu podnijeti samo kandidati, odnosno njihovi zamjenici koji su sudjelovali na izborima.

Kandidati, odnosno zamjenici prigovor podnose osobno.

Članak 58.

Prigovore zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja i izbora općinskih načelnika i gradonacelnika rješava Županijsko izborno povjerenstvo.

Prigovore zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja i izbora župana i gradonacelnika Grada Zagreba rješava Državno izborno povjerenstvo.

Članak 59.

Prigovori zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja i izbora župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskih načelnika podnose se nadležnom izbornom povjerenstvu u roku od 48 sati računajući od isteka dana kad je izvršena radnja na koju je stavljen prigovor.

Nadležno izborno povjerenstvo dužno je donijeti rješenje o prigovoru u roku od 48 sati od dana kada mu je dostavljen prigovor, odnosno od dana kada su mu dostavljeni izborni materijali na koje se odnosi prigovor.

Clanak 60.

Ako nadležno izborno povjerenstvo, rješavajući o prigovoru utvrdi da je bilo nepravilnosti koje su bitno utjecale na rezultate izbora, poništiti će radnje u tom postupku i odrediti da se te radnje ponove u roku koji mora osigurati održavanje izbora na dan za koji su raspisani.

Ako ne postoji mogućnost ponavljanja poništenih radnji iz prethodnog stavka ili ako se nepravilnosti odnose na postupak glasanja, a bitno su utjecale na rezultat izbora, nadležno izborno povjerenstvo poništiti će izbore i odrediti rok u kojem će se održati ponovljeni izbori.

Clanak 61.

Protiv rješenja nadležnoga izbornog povjerenstva podnositelj prigovora koji je nezadovoljan takvim rješenjem, ima pravo žalbe Ustavnom sudu Republike Hrvatske.

Žalba iz prethodnog stavka podnosi se Ustavnom sudu Republike Hrvatske u roku od 48 sati, računajući od dana kad je primljeno pobijano rješenje, putem nadležnoga izbornog povjerenstva.

Ustavni sud Republike Hrvatske dužan je donijeti odluku o žalbi u roku od 48 sati od dana primitka žalbe.

Clanak 62.

Podneseni prigovor odnosno žalba u postupku zaštite izbornog prava ne odgađaju obavljanje izbornih radnji koje su propisane ovim Zakonom.

Clanak 63.

Na podneske i rješenja u postupku po odredbama ovoga Zakona ne placaju se pristojbe.

IX. KAZNENE ODREDBE

Clanak 64.

Novčanom kaznom od 3.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj:

– fizička osoba za povredu izborne šutnje (clanak 20.).

Novčanom kaznom od 10.000,00 do 30.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj:

– kandidat na izborima za povredu izborne šutnje (clanak 20.).

Novčanom kaznom od 100.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj:

– pravna osoba za povredu izborne šutnje (clanak 20.).

Novčanom kaznom od 10.000,00 do 30.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj:

– odgovorna osoba u pravnoj osobi za povredu izborne šutnje (članak 20.).

X. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 65.

Ovaj Zakon stupa na snagu danom objave u »Narodnim novinama«, a primjenjuje se na slijedecim redovnim lokalnim izborima.

O B R A Z L O Ž E N J E

Uz glavu I OPCE ODREDBE (clanci 1.-10.)

Ovim se odredbama određuje sadržaj zakona, odnosno neposredan izbor župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskog načelnika.

Definiraju se osnovna pitanja vezana uz ostvarivanje aktivnog i pasivnog birackog prava na izborima župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskih načelnika.

Precizira se trajanje mandata, odnosno prestanak mandata izabranih župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskih načelnika, te vrijeme održavanja izbora.

Definira se institut inkompatibiliteta, odnosno nemogućnosti istovremenog obnašanja određenih dužnosti s istovremenom dužnosti župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskog načelnika.

Uz glavu II KANDIDIRANJE (clanci 10.-24.)

Uređuje se postupak kandidiranja.

Predlaže se obveza prikupljanja potpisa za političke stranke i birace kao ovlaštene predlagatelje kandidata, pri čemu se precizira broj potpisa, kao i način prikupljanja potpisa biraca koji su nužni radi pravovaljanosti kandidature.

Precizira se rok u kojem prijedlozi kandidata moraju biti dostavljeni nadležnom izbornom povjerenstvu jedinice, te sadržaj prijedloga kandidata.

Precizira se način unošenja kandidacijskih lista na zbirnu listu za izbor župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskog načelnika.

Propisuje se trajanje izborne šutnje, te predlaže pravo na naknadu troškova izborne promidžbe.

Propisuje se način prikupljanja sredstava za financiranje izborne promidžbe te obveza kandidata na dostavu izvješća o troškovima izborne promidžbe nadležnom izbornom povjerenstvu.

Uz glavu III IZBOR ŽUPANA, GRADONACELNIKA GRADA ZAGREBA, GRADONACELNIKA I OPCINSKIH NACELNIKA (clanci 25.-28.)

Predviđa se izborni model prema kojem se župani, gradonačelnik Grada Zagreba, gradonačelnici i općinski načelnici biraju većinskom izbornom metodom, na način da cijelo područje jedinice čini jednu izbornu jedinicu.

Propisuje se da će se izbori ponavljati, u slučaju da niti jedan kandidat ne dobije više od 50% glasova biraca koji su izašli na izbore, koliko mu je potrebno da bude izabran.

Uz glavu IV TIJELA ZA PROVEDBU IZBORA (clanci 29. do 37.)

U ovoj glavi zakona izvršeno je usklađivanje s odredbama Zakon o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, kojima se propisuje sastav tijela za provedbu izbora.

Predlaže se da članovi izbornih povjerenstava i birackih odbora, kao i njihovi zamjenici imaju pravo na naknadu za svoj rad.

Propisuje se da će u situaciji kada se izbori župana, gradonačelnika, gradonačelnika Grada Zagreba i općinskih načelnika održavaju istovremeno s izborima za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, izborne radnje provoditi ista izborna tijela.

Uz glavu V PROVEDBA IZBORA (clanci 38.-39.)

Definira se pobliže način uređenja birackih mjesta.

Predviđa se mogućnost da političke stranke i biraci koji su predložili kandidate, te nevladine udruge i međunarodne organizacije imaju pravo odrediti promatrace koji će pratiti provedbu izbora te se određuju njihova osnovna prava.

Uz glavu VI GLASOVANJE I UTVRĐIVANJE REZULTATA GLASOVANJA (clanci 40.-54.)

Propisuje se obvezni sadržaj listica, uvjeti potrebni za valjanost listica, uvjeti birackog mjesta i sam postupak glasanja.

Propisuje se da će rezultate izbora župana, gradonačelnika Grada Zagreba, gradonačelnika i općinskih načelnika utvrditi nadležno izborno povjerenstvo jedinice na temelju rezultata glasanja na svim birackim mjestima.

Uz glavu VII TROŠKOVI ZA PROVOĐENJE IZBORA (članak 55.)

Propisuje se da se sredstva za provedbu redovnih i prijevremenih izbora župana, gradonacelnika Grada Zagreba, gradonacelnika i općinskih načelnika osiguravaju u proračunu lokalne jedinice.

Ujedno, propisuje se da istim sredstvima raspolaže izborno povjerenstvo lokalne jedinice, koje je ovlašteno odrediti način njihova korištenja, kao i provoditi nadzor nad njihovom raspodjelom.

Uz glavu VIII ZAŠTITA IZBORNOG PRAVA (članci 56.-63.)

Određuje se tko je ovlašten na podnošenje prigovora, odnosno žalbe, kao i postupanje nadležnih tijela po prigovoru, odnosno žalbi.

Uz glavu IX KAZNENE ODREDBE (članak 64.)

Propisuju se prekršajne kazne za povredu izborne šutnje.

Uz glavu X PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE (članak 65.)

Propisuje se stupanje na snagu Zakona.